

نادر صدیقی

بحران آب در فلات ایران

کمبود و نبود آب
و ظهور چاله‌هایی
که فلات ایران را
می‌بلعند!

پروژه «امید ایران»
پاسخی برای زنده
کردن دشت‌های
خشک

کمبود آب در بخش‌های بزرگی از فلات ایران، طی قرن‌ها مشکلی شناخته شده است و ایرانیان برای مقابله با این کمبود، به شیوه‌های مختلف توسل جسته‌اند. فرونشست زمین، اما پدیده تازه‌ای است در روند ویرانی محیط زیست سرزمینی که طی هزاره‌ها با شرایط طبیعی مشابه، پذیرای اقوام ایرانی تبار بوده و زندگی آن‌ها و آب و خوراکشان را تامین کرده است. ولی از چهار دهه پیش با روی کار آمدن حکومتی که در مدیریت کلان کشور «تعهد» را بر «تخصص» برتر شمرده و امور مهم مملکتی را به دست متعهدان سپرده، نه تنها تمام امور اجتماعی و فعالیت‌های صنعتی و اقتصادی، بلکه طبیعت ایران نیز از هر جهت دچار دگرگونی‌های عمیق قهقرائی شده است.

بی‌آبی و ویرانی غم‌انگیز جغرافیای طبیعی ایران اکنون با چنان آهنگ سریع و رو به رشدی در حرکت است که حتی رسانه‌های تحت کنترل رژیم و مقامات ریز و درشت آن، به طور روزانه خبرهای تازه‌ای از فرورفتگی‌های زمین در نقاط گوناگون شهری، کشاورزی، مرغزارهای عشایری و دیگر مناطق زیست محیطی ایران گزارش می‌دهند. تاسف بیشتر هنگامی است که درمی‌یابیم که این گزارش‌ها از چند سال پیش منتشر شده و می‌شوند. ولی دولت جمهوری اسلامی هیچ گونه تلاش کارسازی برای مقابله با این خطر ویرانگر، نشان نداده است.

از جمله در گزارش «ایرنا» خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی چنین می‌خوانیم:

نگاهی به آخرین اطلاعات و گزارش‌های خبرنگاران ایرنا

1- <https://www.irna.ir/news/84401361>

از نقاط مختلف کشور نشان می‌دهد که شرایط به هیچ وجه مطلوب نیست و در این میان کشاورزان و عشایر شاید این مشکل اساسی را بیشتر درک کنند؛ چرا که کشاورزی و دامداری آن‌ها ارتباط مستقیم با آب دارد و ثمره‌ی یک سال تلاش و همت در بی‌آبی، چیزی جز نابودی و زمین بایر و خشک نخواهد بود.

اینک کمبود آب و علوفه ناشی از خشکسالی شدید و فشار گرسنگی و تشنگی باعث شده وحوش منطقه حفاظتی گلیل و سرانی موسوم به کپه داغ در شهرستان شیروان واقع در خراسان شمالی با ۱۸ هزار و ۷۰۰ هکتار وسعت که دارای ذخیره‌ی گاه غنی و ارزشمند گیاهی و جانوری است و حدود ۹۰۰ راس قوچ، میش و کل بز و حدود ۲۰۰ راس گراز در آن زیست می‌کنند، راهی روستاها شوند.

این وضعیت در خراسان جنوبی هم مشاهده می‌شود. مدیرکل دامپزشکی خراسان شمالی می‌گوید: «دام عشایر در فصل کوچ، در مسیر قشلاق تا بیلاق از منابع مختلف آب استفاده می‌کند که کیفیت و کمیت آن متفاوت است از این رو [دام عشایر] بیش از سایر دام‌ها در معرض ابتلا به بیماری است و سلامت آن‌ها بیش از سایر دام‌ها در معرض تهدید است».^۲

گزارش طولانی ایرنا در مورد بی‌آبی، مناطق بزرگی را دربرمی‌گیرد. از شمال، شمال خاوری و باختری تا استان‌های مرکزی ایران شامل اصفهان تا نواحی جنوبی کشور مانند خوزستان و استان‌های خاوری و جنوب خاوری چون سیستان و بلوچستان! به عبارتی، کمتر منطقه‌ای را می‌توان یافت که دچار این بحران تاریخی نشده باشد.

2 - <https://www.irna.ir/news/84401361>

کمبود یا نبود آب تنها به عرصه‌ی آب‌های سطحی محدود نیست. سفره‌های آب‌های زیرزمینی هم که برای قرن‌ها از دارائی‌های طبیعی ایران محسوب می‌شدند بر اثر برداشت‌های بی رویه با حفر چاه‌های مجاز و غیرمجاز به طرز ناباورانه‌ای کاهش یافته است.

نشریه‌ی حکومتی قدس آنلاین، تنها در یک گزارش، از فرونشست‌های بسیار خطرناک در ۴۴ نقطه گوناگون خبر داده و از آن‌ها با عنوان «ترسناک» یاد کرده است.^۳

ایرنا، خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی از این هم فراتر می‌رود و در گزارشی، به نشست‌های ناباورانه در دشت‌ها و مناطق کشاورزی، کلان شهرها و راه‌های شوسه می‌پردازد و می‌گوید: «میزان فرونشست‌ها ۱۴۰ برابر حد بحران است». جمعی که تنها باید آن را با صفت "وحشتناک" توصیف کرد.^۴

با انتقال آب از شاخاب
فارس می‌توان یک
دگرگونی بزرگ در طبیعت
ایران و زندگی ایرانیان به
وجود آورد.

نمک زدائی آب و زمین،
امکان تامین آب برای
مصارف کشاورزی،
صنعتی و خانگی را
فراهم می‌کند

3- www.qudsonline.ir/news/774074/

4- <https://www.irna.ir/news/82900802>

وحشت از پیشرفت این فرورفتگی‌ها هنگامی مضاعف می‌شود که خطر در کلان شهرها، مانند تهران، کرج، قم، اصفهان، اهواز، شیراز، کرمان و سایر نقاط زندگی میلیون‌ها ساکنان این شهرها و آثار تاریخی، فرهنگی و میراث هنری ملتی که‌نسال را به گونه‌ی جدی تهدید می‌کند.^۵

فرونشست زمین پدیده‌ای جهانی است. ولی در بررسی این پدیده در کشورهای گوناگون، ایران از حیث خطر در بالای این فهرست قرار دارد و رسانه‌ها در ایران نیز با آگاهی به عمق این فاجعه، از آن با تیتراهایی مانند "زلزله‌ی خاموش، زندگی ما را تهدید می‌کند" یاد می‌کنند.

⁵ <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1400/08/04/2594601/>

واقعیت این است که برای جبران مافات، نمی‌توان درمانی فوری به کار برد. آب‌های زیرزمینی طی مدت‌های مدید ذخیره می‌شوند و عنصر مهمی در تعادل و توازن طبیعت و حفاظت از خاک بشمار می‌آیند. بهره‌برداری از این آب‌های زیرزمینی، باید با محاسبه و به گونه‌ی معقول صورت گیرد، عملی که ایرانیان طی قرن‌ها مسئولانه، بدان وفادار بودند.

به گفته‌ی سازمان زمین‌شناسی:

«فرونشست زمین از دشت‌های کشور به شهرهای بزرگ رسیده و در بیخ گوش تهران است. فرونشست زمین بی‌صدا و مانند یک بمب ساعتی در زیر کلان‌شهرهای کشور آماده انفجار است. گودال‌هایی که در دشت تهران ایجاد شده به راحتی می‌تواند یک برج ۲۰ تا ۳۰ طبقه را در خود فرو ببلعد».

«مطالعات زمین‌شناسی تهران نشان می‌دهد که در برخی از نقاط دشت تهران، سالیانه ۲۵ سانتی‌متر فرونشست زمین دارد. این فرونشست در ۱۰ سال گذشته تقریباً دو تا سه برابر شده است».^۶

یک نهاد وابسته به دفتر اداره‌کننده‌ی اطلاعات ملی ایالات متحده در گزارش جدید خود از تغییرات اقلیمی در کشورهای مختلف، با اشاره به بروز خشکسالی مکرر در ایران گفته است: «در دهه‌های آینده ایران با خطر بی‌ثباتی، درگیری‌های محلی و آوارگی جمعیت مواجه خواهد شد». در این گزارش تأکید شده که:

«ایران با امواج گرمایی شدید و افزایش بیابان‌زایی مواجه است و از مدیریت ضعیف منابع آب، کاهش تولید مواد غذایی و افزایش هزینه‌های واردات، به عنوان دیگر مشکلات مرتبط با این بحران نام برده شده است».^۷

برای مقابله فوری با این چالش، کارشناسان زمین‌شناسی، مدیریت آب و مهندسان عمران در ایران به چاره‌جویی پرداخته‌اند ولی در خارج از ایران، دانشمندان و کارشناسان ایرانی «ققنوس» نخستین اندیشکده‌ی ایرانی که در واشینگتن دی سی، پایتخت ایالات متحده مستقر است، ابر پروژه «امید ایران» را پیشنهاد می‌کند.

ابر پروژه امید ایران

ما وعده آب و برق مجانی نمی‌دهیم، ولی برای تامین پایدار آن‌ها راه حل عرضه می‌کنیم این پروژه در اجرای هدف اصلی اندیشکده‌ی ققنوس برای شناسایی مسائل زیرساختی ایران و یافتن راه‌های علمی، با توجه به کمبودها و نبودها و پاسخ به ضرورت‌های ایران امروز و فردا تهیه شده است.

بدون اغراق، اکثریت مردم از ژرفای نابسامانی‌ها در ایران آگاهند که حاصل عدم و یا سوء مدیریت‌ها و یا رویدادهای طبیعی، یا خرابی‌ها و ویرانی‌های ناشی از عملکردهای غیر علمی و غیر کارشناسانه بوده، ولی بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسئله، به تشخیص کارشناسان ققنوس، بی‌آبی بخش بسیار بزرگی از فلات ایران، آسیب دیدگی و در مواردی خشک شدن سفره‌های آب‌های زیرزمینی، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، تالاب‌ها، پائین رفتن مخازن آبی سدها و در نتیجه، نبود امکانات برای تولیدات کشاورزی جهت تغذیه جمعیت رو به رشد ایران است.

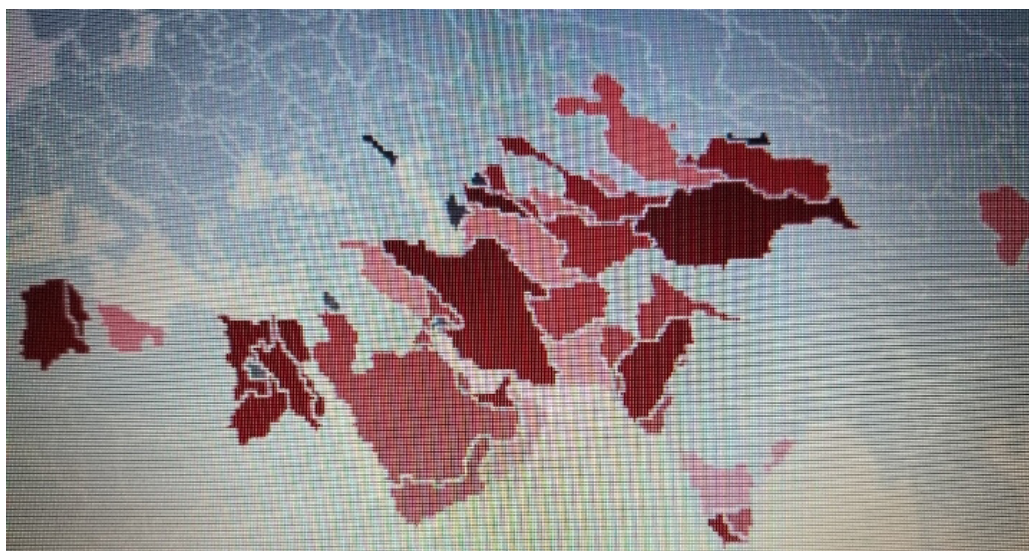
براساس مطالعات ایرانی و بین‌المللی و از جمله در «انستیتوی منابع جهان» که اکوسیستم کره زمین را رصد می‌کند، در «اطلس خطرات آبی»^۸ ایران را جزو چهار کشور پرمخاطره از حیث کمبود آب قرار داده. علاوه بر این، کاهش آب دریاچه‌ی کاسپین هم مشکلات دیگری را تصویر کرده که تا ۲۰، ۳۰ سال گذشته تصورش دشوار بود.

از حدود ۴۰۰ میلیون جمعیتی که در خاورمیانه و شمال آفریقا ساکنند؛ ۸۵ میلیون در فلات ایران زندگی می‌کنند. نقشه زیر در «اطلس خطرات آبی» وضعیت بسیار بحرانی ایران را به روشنی ترسیم می‌کند.^۹

7 - <https://www.radiofarda.com/a/31524211.html>

8 - <https://waterscarcityatlas.org>

9- Ditto

ابعاد بحران آب در ایران، اگرچه در چند دهه‌ی اخیر تحت‌الشعاع سایر بحران‌ها و به ویژه بحران‌های سیاسی بوده، ولی برای کارشناسان ققنوس همواره اولویت داشته و در دو سال گذشته، در این زمینه مطالعات و کنفرانس‌های مجازی برگزار کرده، ولی این بار، ققنوس برای چاره‌جویی در رفع این مشکل بسیار بزرگ به یک ابر پروژه روی آورده که علاوه بر پرداختن به حل بحران آب از طریق انتقال آب شاخاب فارس در جنوب ایران، تحول در سایر زیرساخت‌های کشور را هم موجب خواهد شد.

با کانال‌کشی‌های اصولی، نمک زدایی آب و خاک، ایجاد دریاچه‌ها و مخازن بانک آب، برپایی یک کشاورزی مدرن، تولیدات بومی انواع خوراکی‌ها، ایجاد شهرک‌های جدید برای جلوگیری از مهاجرت‌های بی رویه روستائیان به شهرها، ایجاد اکوسیستم ویژه مناطق کویری، تولید و انتقال انرژی به مراکز تولیدی و مسکونی و توسعه خطوط انتقال انرژی برای صدور آن به کشورهای همسایه و فراتر و سرانجام رساندن آب به دریاچه‌ی کاسپین جهت جبران و جلوگیری از کاهش آن برای حفظ اکوسیستم استان‌های پیرامون این بزرگ‌ترین دریاچه مهم جهان خواهد بود.

دکتر تقی آل رضا از اعضای ققنوس و مسئول بخش انرژی که مدیریت این پروژه را برعهده دارد، در ارائه تصویر کلی آن می‌گوید:

«این یک ابر پروژه ملی است و نه یک سرمایه‌گذاری با نیت بازگشت سرمایه و بهره آن در یک بازه‌ی زمانی؛ اگرچه در درازمدت، منافع آن برای کشور بیشمار خواهد بود. از طرفی پروژه‌ای است در جهت پاسداری از منافع ملی ایران.»

در مقدمه‌ی این پروژه گفته می‌شود:

«هنگامی که ایجاد خط آهن سراسری ایران به میان آمد و عملی شد، اولویت در ایجاد و گسترش راه و ترابری دور می‌زد و یا بسیاری پروژه‌های بزرگ و مهم دیگر که در قرن بیستم در ایران انجام شدند، بر سرمایه‌گذاری‌های ملی، برای منافع ملی متمرکز بودند. پروژه امید ایران هم با چنین نیت و هدفی طراحی و مطالعه شده است و اعضای ققنوس در گام نخست طرح کلی پروژه را پیشنهاد می‌کنند و چگونگی اجرای آن به مطالعه و تصمیم دولتمردان آینده ایران و کارشناسان بستگی دارد.»

اصولا ققنوس تنها به مطالعه‌ی مسائل و نیازهای مهم ایران با توجه به اولویت‌ها و ارائه‌ی راه‌های عملی و علمی آن‌ها تمرکز دارد و نه اجرای آن‌ها.

بی تردید پروژه «امید ایران» در مراحل بعدی نیازمند سهم ارزنده و مهم بسیاری از کارشناسان ایرانی و تکمیل و اجرای آن در چارچوب هدف‌های والای آن و توانائی‌های کشور خواهد بود.

مهندس مردآویج زیاری پیشنهاد دهنده‌ی اصلی پروژه «امید ایران» و همکار او دکتر هوشنگ لاهوتی استاد دانشگاه در سیدنی استرالیا، که از آغاز بر روی نیازهای اکوسیستم ایران تمرکز کرده در توضیحات اولیه‌ی ضرورت این پروژه به نکات زیر اشاره دارند:

- ایران در منطقه‌ای خشک از آسیا قرار دارد.

- سهم ایران از آب‌های شیرین جهان ۰/۳۶ درصد است.

- میانگین بارندگی در ایران ۲۵۱ میلی‌متر در سال و کمتر از یک سوم بارندگی جهانی است.

ایران در سال به طور متوسط ۱۳۰ میلیون مترمکعب آب دریافت می‌کند که ۹۲ درصد در بخش کشاورزی، ۶ درصد برای تأمین شهری و ۲ درصد برای مصارف صنعتی استفاده می‌شود.

■ پنج علت اصلی بحران کنونی آب در مقیاس وسیع محلی و ملی عبارتند از:

(۱) نبود برنامه‌های علمی و زیست محیطی جهت استفاده مناسب از زمین؛ برای نمونه، طبق قانون هر کس در زمین خود می‌تواند چاه بزند؛ نتیجه آن که بیش از ۲۰۰ هزار چاه در ایران حفر شده و همچنان حفر می‌شود.

(۲) سوء مدیریت و حرص و آز برای ساختمان‌سازی و همچنین پیشبرد شعار «خودکفایی» بدون توجه به سود و زیان و منابع آب و خاک.

(۳) تصمیمات سیاسی اشتباه و مخرب در مورد بهره‌برداری از منابع آب.

(۴) عدم قیمت‌گذاری مناسب بر آب و ناتوانی کشاورزان در بهینه‌سازی سیستم‌های کشاورزی و به کار گرفتن روش‌ها و امکانات نوین.

(۵) افزایش جمعیت و تبلیغ و تطمیع برای فرزندآوری از سوی نهادهای مسئول بدون توجه به تأمین آینده‌ی آن‌ها.

■ به این ترتیب، کشور با مشکلات شدید آب در مقیاس محلی و ملی روبه روست از جمله افزایش تقاضا و کمبود آب، کاهش سطح آب‌های زیرزمینی، وخامت کیفیت آب و از دست دادن اکوسیستم‌های رو به رشد.

■ در کوتاه مدت ایران برای حل این مشکل، نیاز فوری به اجرای برنامه‌ی مدیریت یکپارچه‌ی منابع آب دارد. این وضعیت در سال‌های آینده فاجعه‌بارتر خواهد شد. ما نمی‌توانیم نفت بفروشیم تا بتوانیم آب بخریم!

■ برای حل مشکل آب، ایران نیاز به یک پروژه‌ی بلندمدت و پایدار دارد.

■ آب مهم‌ترین منبع تولید محصولات کشاورزی و تداوم توسعه‌ی غذایی است.

تا سال ۲۰۵۰ (۱۴۳۰) به دلیل انفجار جمعیت جهان به ده میلیارد نفر، دنیا با کمبود غذا و توسعه‌ی غذایی روبه رو خواهد شد.

■ خشکسالی‌های مداوم و شرایط سخت اقلیمی باعث کاهش شدید تولید مواد خوراکی در ایران می‌شود.

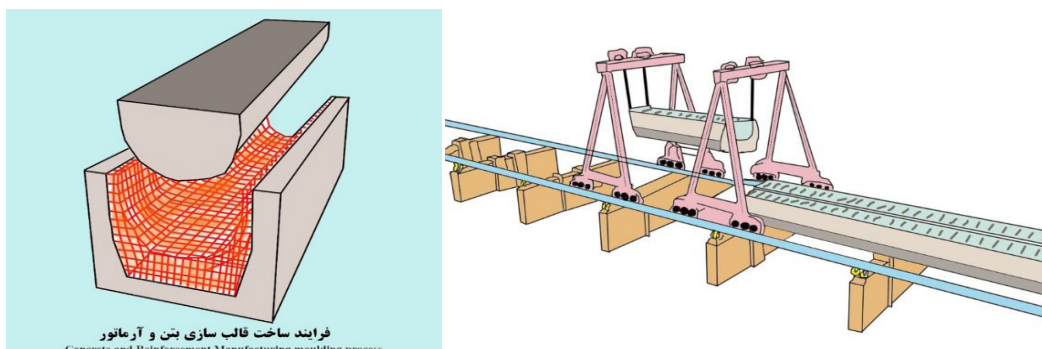
■ در حال حاضر نیز ایران به طور قابل ملاحظه‌ای به کالاهای غذایی وارداتی وابسته است.

■ امنیت غذایی همچنان یکی از مهم‌ترین موضوعاتی خواهد بود که سیاست‌گذاران را در سال‌های آینده به خود مشغول خواهد کرد.

■ ایران باید برای تأمین خورد و خوراک ساکنان خود آماده باشد و ما این پروژه را راهکاری بلندمدت برای مقابله با مشکلات حیاتی کمبود آب و غذا در کشور می‌دانیم.

■ در بیابان‌های ایران بخش‌هایی از زمین با شوری کمتر وجود دارد مانند دشت جازموریان، دشت لوت و دشت کویر.

■ پروژه پیشنهادی «امید ایران» آب دریا را از شاخاب پارس از طریق مجموعه‌ای از کانال‌ها و تونل‌ها که به طور استراتژیک و پایدار ساخته خواهند شد به مناطق بیابانی منتقل می‌کند. با استفاده از تکنولوژی‌های پیشرفته‌ی موجود ایجاد کانال‌های مقاوم در برابر رویدادهای طبیعی و جایگزین کردن آن‌ها در صورت لزوم، در ایران کاملاً فراهم است.

■ آب از طریق کانال‌ها و در بخش‌هایی به وسیله‌ی تونل‌ها به مراکز کشاورزی و صنعتی در فلات مرکزی ایران صورت خواهد گرفت و آب هدایت شده برای مصارف کشاورزی در آن مناطق همک‌زدایی می‌شود و در اختیار کشاورزان و سایر مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد.

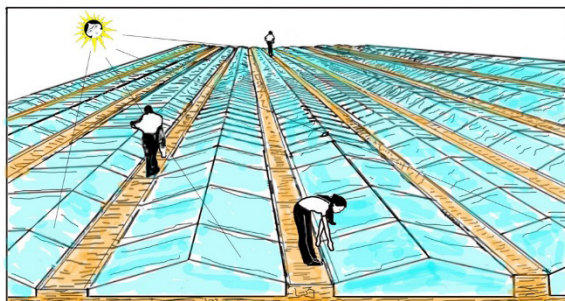
■ در بیابان‌های ایران بخش‌های کوچکی از زمین با شوری کمتر وجود دارد مانند دشت جازموریان، دشت لوت و دشت کویر که برای اهداف کشاورزی از آب شیرین استفاده می‌کنند ولی با همک‌زدائی زمین و آب انتقالی از شاخاب پارس گستره‌ی بسیار بزرگی به کشتزارهای مفید و ثمربخش تبدیل خواهد شد.

دکتر نامدار بقائی یزدی استاد دانشگاه در لندن و مسئول بخش همک‌زدائی آب و زمین در پروژه «امید ایران» می‌گوید که:

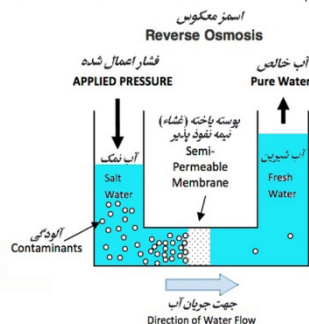
شیوه‌های همک‌زدائی شیمیائی زمین با استفاده از باکتری‌ها امکانات متنوعی از کیفیت خاک را برای بهره‌برداری‌های گوناگون، در اختیار ما قرار می‌دهد.

واحد تقطیر آب در زمینی بمساحت ۱ در ۱ کیلومتر مربع روزانه بین ۳ تا ۴ میلیون لیتر در هوای اقیانسی آب تمیز تولید خواهد کرد

سیستم تصفیه آب بوسیله اسمز معکوس

■ آب مهم‌ترین منبع تولید محصولات کشاورزی و تداوم توسعه غذایی است.

تا سال ۲۰۵۰ (۱۴۳۰) به دلیل انفجار جمعیت جهان به ده میلیارد نفر، دنیا با کمبود غذا و توسعه‌ی غذایی روبه‌رو خواهد شد.

■ خشکسالی‌های مداوم و شرایط سخت اقلیمی باعث کاهش شدید تولید مواد خوراکی در ایران می‌شود.

■ در حال حاضر نیز ایران به طور قابل ملاحظه‌ای به کالاهای غذایی وارداتی وابسته است.

■ امنیت غذایی همچنان یکی از مهم‌ترین موضوعاتی خواهد بود که سیاست‌گذاران را در سال‌های آینده به خود مشغول خواهد کرد.

■ ایران باید برای تأمین خورد و خوراک ساکنان خود آماده باشد و ما این پروژه را راهکاری بلندمدت برای مقابله با مشکلات حیاتی کمبود آب و غذا در کشور می‌دانیم.

■ در بیابان‌های ایران بخش‌هایی از زمین با شوری کمتر وجود دارد مانند دشت جازموریان، دشت لوت و دشت کویر که برای اهداف کشاورزی از آب شیرین استفاده می‌کند.

دستاوردهای این پروژه برای آیندگان:

ما بکاریم تا دیگران بخورند

دیگران کاشتند و ما خوردیم

۱: دستاوردهای کشاورزی و دامپروری و تغذیه

۱|۱: تولید بسیاری از مواد غذایی کشور مناسب با شرایط اقلیمی در حد خودکفایی و صادرات

۱|۲: کاهش واردات بسیاری از مواد غذایی و دارویی (دستاورد استراتژیک)

۱|۳: جلوگیری از کمبود مواد غذایی نسل‌های آینده‌ی کشور

۱|۴: صادرات بسیاری از مواد غذایی بعد از پایان پروژه (دستاورد استراتژیک)

۱|۵: مشارکت ایران در حل کمبود مواد غذایی دنیا (دستاورد استراتژیک)

کشاورزی در ایران

دکتر **علی محسنی** مسئول بخش کشاورزی در اندیشکده‌ی **ققنوس** که مطالعات و پژوهش‌های مربوط به تحولات الزامی کشاورزی در پروژه‌ی «امید ایران» را برعهده دارد با ذکر تاریخچه‌ی کوتاهی از تاریخ بزرگ‌ری در ایران می‌گوید:

«قدمت کشاورزی ۱۲ هزار سال تخمین زده می‌شد اما اخیراً آثار و مدارک تاریخی به دست آمده که تأیید کننده‌ی آغاز کشاورزی تا ۲۳ هزار سال پیش است.»

او به جایگاه کنونی ایران اشاره و اضافه می‌کند که:

«ایران عمدتاً کشوری کشاورزی است و طبق گزارش‌های «فاو» سازمان غذا و کشاورزی جهانی نزدیک به ۷۱٪ از مردم ایران شهرنشین و فقط اندکی بیش از ۲۹٪ روستانشین هستند.»

به گفته‌ی دکتر **محسنی** کشاورزی در ایران عمدتاً به روش قدیمی و سنتی انجام می‌شود که بسیار ناکارآمد است. بیشتر مزارع بسیار کوچک و کمتر از ۱۰ هکتارند که وسعت لازم برای کاشت نداشته و عایدات کافی برای کشاورز ندارند. این معضلی است که باعث مهاجرت کشاورزان در ابعاد وسیع شده. یکی از مشکلات مهم دیگر ناچیز بودن تولیدات علوفه و خوراک دامی است که به طور سنتی هیچ گاه در اولویت وزارت کشاورزی نبوده است.

کشاورزی ایران با ساختار فرسوده و مشکلات عظیم مواجه است. کمبود آب و زمین‌های کشاورزی که شوره‌زار شده‌اند، و بی‌بهره بودن از علم و صنعت و تکنولوژی‌های مدرن، استفاده از بذره‌های نامرغوب، کشاورزی عهد عتیق را نیازمند تغییرات ساختاری و زیربنایی کرده است.

ظرفیت‌ها و قابلیت‌های کشاورزی در ایران

مطالعات دکتر محسنی حاکی است که سطح قابل کشت در ایران شامل ۵۵۰ هزار کیلومترمربع می‌شود. اما به دلیل بی‌آبی فقط ۱۲٪ یعنی ۶۶ هزار کیلومترمربع از آن زیر کشت است. کشت دیم ۶۵٪ زمین‌های دایر را در بر می‌گیرد که تنها دلیلش بی‌آبی است. در اواخر قرن بیستم درآمد ایران از بخش کشاورزی یک پنجم درآمد ناخالص ملی بود، اما در حال حاضر درآمد صادرات فرآورده‌های غذایی بین ۵.۴ تا ۶.۲ میلیارد دلار است در حالی که واردات فرآورده‌های کشاورزی ۹ تا ۱۲ میلیارد دلار است.

دکتر محسنی، که هم اینک معاون ارشد یکی از کمپانی‌های بزرگ تولید خوراک در آمریکا است، تاکید می‌کند که کشاورزی مدرن فقط یک «عنوان» نیست، بلکه این کشاورزی بر پایه‌ی علم و تکنولوژی کاشت، پرورش، برداشت، نگهداری صنعتی، تبدیل مواد خام به مواد خوراکی آماده مصرف، بسته‌بندی، حمل و نقل، بازاریابی و عرضه‌ی فرآورده‌های گیاهی و دامی قرار دارد. او به طور خلاصه بر نقش بخش کشاورزی چنین تاکید می‌کند:

دکتر علی محسنی با ارائه نموداری از مجموعه‌ی عواملی که عناصر امنیت زیستی یک ملت را تشکیل می‌دهد، تاکید می‌کند که در صورت فراهم آمدن این عناصر که بی تردید ایران و ایرانیان از توانائی حصول آن برخوردارند، در آینده می‌توان به امنیت و ایمنی زندگی مردمان، گیاهان، حیوانات و ارگانیزم در حال تحول حیات در سرزمین تاریخی ایران مطمئن بود. چنین مجموعه‌ای، یک کشاورزی مدرن و قوی با امکانات تولید اقلام متنوع خوراکی را برای کشور رقم می‌زند و امکانات صدور این فرآورده‌های مازاد را فراهم می‌سازد.

نقش کشاورزی مدرن در معیشت یک ملت

تولیدکننده غذا، سوخت، خوراک دامی و نیروی محرکه‌ی صنعت حمل و نقل و عامل زنده و بومی کشور

نقش بسیار مهم در اقتصاد کلان کشور

نقش مهم اقتصادی در درآمد و سرمایه ملی کشور

ایران برای ماندگاری
و توسعه پایدار به
کشاورزی مدرن نیاز
دارد.

۲: دستاوردهای اقتصادی پروژه «امید ایران»

- ۲|۱: افزایش درآمد سرانه‌ی کشور
- ۲|۲: تقویت اقتصاد بومی و سنتی کشور
- ۲|۳: جلب سرمایه و تقویت سرمایه‌گذاری در ایران
- ۲|۴: به وجود آمدن صنایع جانبی و کارخانجات صنعتی، شیمیایی و کشاورزی
- ۲|۵: گسترش کارخانجات تراکتورسازی و ساخت ماشین‌آلات مدرن کشاورزی
- ۲|۶: استفاده از نمک آب دریا بعد از نمک زدائی آب شور برای تولید مواد شیمیائی.
- ۲|۷: افزایش صادرات و درآمد غیرنفتی کشور
- ۲|۸: افزایش دامداری و تولیدات دامی و لبنیات و محصولات مربوطه
- ۲|۹: پرورش آبزیان و بازپروری خاویار
- ۲|۱۰: جذب توریست و توسعه صنعت گردشگری
- ۲|۱۱: توسعه‌ی فضاهای توریستی و هتلداری
- ۲|۱۲: توسعه‌ی فضاهای تفریحی، ورزشی و ورزش‌های آبی
- ۲|۱۳: توسعه‌ی فضاهای فرهنگی
- ۲|۱۴: احیای مسیرهای تجاری و تاریخی ایران
- ۲|۱۵: تبدیل راه‌های حمل وسایل ساختمانی برای ساخت کانال و تونل این پروژه به اتوبان‌های سراسری
- ۲|۱۶: پیشگیری از مشکلات سیاسی در آینده به خاطر کمبود مواد خوراکی

۳: دستاوردهای اجتماعی

- ۳|۱: ایجاد امید در جامعه و نگاه به آینده
- ۳|۲: به وجود آوردن محیطی برای بازسازی هویت آسیب‌دیده و زخمی ایرانی و تقویت اخلاق جامعه
- ۳|۳: ایجاد ۲ میلیون شغل در شروع پروژه

۳|۴: ایجاد بین ۲۰ تا ۳۰ میلیون شغل مستقیم و غیرمستقیم بعد از پایان پروژه
 ۳|۵: ایجاد شغل در فن آوری و تکنولوژی‌های نوین از جمله در کشاورزی، انرژی باد و خورشید و تصفیه آب

۳ |۶: پایه ریزی و تشویق جامعه در استفاده از انرژی پاک پاک
 ۳ |۷: ایجاد شغل و امید در استان‌های مرزی از کردستان تا سیستان و بلوچستان و جلوگیری از تحریکات تجزیه طلبی

۳ |۸: ایجاد شغل در سیستان و بلوچستان، کرمان، هرمزگان، فارس و تمامی مناطقی که در مسیر این پروژه قرار دارند
 ۳ |۹: جابه‌جایی و اسکان داوطلبانه‌ی مردم از سراسر کشور در شهرهای مدرن و تازه تاسیس کشاورزی
 ۳|۱۰: از بین بردن حاشیه نشینی و کاهش حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ

۳|۱۱: کمک به کاهش جمعیت شهرهای بزرگ کشور
 ۳|۱۲: توسعه محیط‌های مختلف برای زندگی و کار و فعالیت
 ۳|۱۳: توسعه منابع مختلف علمی و آموزشی و موقعیت‌های علمی مطالعاتی و موفقیت‌های علمی
 ۳|۱۴: پیشگیری از تحریکات تجزیه طلبی در سراسر کشور و افزایش تعلق ملی و دلبستگی به کشور ایران

۴: دستاوردهای محیط زیست

۴|۱: ایجاد شرایط مناسب برای داشتن و حفظ محیط زیست سالم و نگاهداری آن برای نسل‌های آینده
 ۴|۲: بالا بردن ذخایر آب
 ۴|۳: کمک به پاکی و رفع آلودگی هوای کلانشهرها

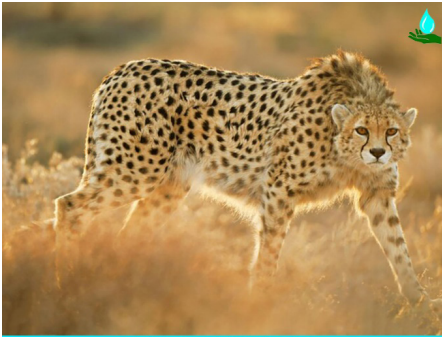
۴|۴: افزایش بارندگی در سراسر کشور و حل کمبود آب
 ۴|۵: ایجاد رطوبت و مساعد ساختن کویرها برای رشد گیاهان و اکوسیستم‌های جانوری

۴|۶: کمک به حفظ دریاچه هامون

۴|۷: کمک به حفظ سطح آب دریای کاسپین یا مازندران

۴|۸: ترمیم و لاروبی قنات‌های منطقه و استفاده از آن‌ها

۴|۹: بازسازی و توسعه‌ی فضای سبز، جنگل‌های تاریخی و محیط رشد و حفاظت حیات وحش

بوز پلنگ ایرانی میراث ملی و طبیعی باستانی ایران

پلنگ ایرانی در بیابانها در حال از بین رفتن

بز کوهی نماد آب خواهی ایران باستان در حال نابودی

روپاه شنی در کویر لوت

خراسان جنوبی هویره در زیر کوه ها

گره در کویر لوت

غزال یا آهوهای زیبای تیز پا در دشتهای ایران در حال نابودی

غزال یا گوزن قویز ایرانی در حال از بین رفتن

اهداف توسعه پایدار اعلام شده از سوی یونسکو

- ۱ | از بین بردن فقر
 - ۲ | محو گرسنگی
 - ۳ | گسترش و افزایش تندرستی و سلامتی
 - ۴ | افزایش کیفیت آموزش
 - ۵ | برابری حقوقی جنسیتی
 - ۶ | تأمین آب پاک و بهداشتی
 - ۷ | انرژی پاک با هزینه مناسب
 - ۸ | اشتغال مناسب و رشد اقتصادی
 - ۹ | گسترش صنعت، نوآوریها و زیرساختها
 - ۱۰ | کاهش نابرابریها
 - ۱۱ | ایجاد و گسترش شهرها و جوامع پایدار
 - ۱۲ | مصرف و تولید مسئولانه
 - ۱۳ | واکنش مناسب به تغییرات اقلیمی
 - ۱۴ | محافظت از زیست در زیر آب
 - ۱۵ | محافظت از زیست در خشکی
 - ۱۶ | گسترش و محافظت از صلح و عدالت با نهادهای نیرومند
 - ۱۷ | مشارکت گسترده برای تحقق اهداف توسعه پایدار
- با پروژه استراتژیک «امید ایران» می‌توان برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار گام‌های عملی برداشت.

موقعیت پروژه امید ایران در مقابل ۱۰۰٪ قبول اهداف توسعه پایدار یونسکو

یونسکو و اهداف توسعه پایدار

UNESCO and Sustainable Development Goals

Heads of State and Government, senior UN officials and representatives of civil society gather in September 2015, as part of the 70th session of the UN General Assembly and have adopted the Sustainable Development Goals (SDGs). These objectives form a program of sustainable, universal and ambitious development, a program of the people, by the people and for the people, conceived with the active participation of UNESCO.

دکتر هوشنگ لاهوتی مسئول بخش اکوسیستم پروژه «امید ایران» می‌گوید که: راهکار پیشنهادی برای رفع بحران آب و منابع غذایی یک طرح عظیم بلندپروازانه اما پایدار با جنبه‌های چند بُعدی جهت ایجاد اشتغال، امنیت برای آینده بهتر، آمادگی برای گسترش جمعیت، زندگی اجتماعی در شهرهای مدرن با استانداردهای نوین، آموزش و پرورش پیشرفته و بهداشت مدرن است.

■ شاهکار مهندسی همه‌جانبه این پروژه، رفاه و ثروت به ارمغان می‌آورد و بر آینده سیاسی و اقتصادی جامعه ایران تأثیرات شگرف می‌گذارد.

■ زمان برای تکمیل این پروژه پیشنهادی تقریباً ۲۳ تا ۲۸ سال است و هزینه‌ی پروژه نزدیک به ۴۰ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود.

■ آخرین مرحله‌ی انتقال آب دریای پارس، اتصال کانال کشی‌ها به دریای کاسپین است تا با افزایش آب در حال کاهش آن، از خشک شدن بیش از حد این دریا بر اثر تغییر شرایط اقلیمی و گرمایش زمین جلوگیری شده و برای نسل‌های آینده حفظ می‌شود.

■ لازم به تأکید است که این پروژه در بلندمدت ارزش هزینه‌های خود را بازتولید می‌کند.

برای توصیف بحران بی‌آبی در ایران و خطرهای بالقوه‌ی ناشی از آن، می‌توان از واژه‌ها و عبارات هشدارآمیزی مانند «بیداد»، «بزرگ‌ترین معضل تاریخی» و مانند این‌ها استفاده کرد،

ولی هیچ یک از این واژگان و عبارات، در عمل بازتاب دهنده‌ی این ورشکستگی ملی کشوری چون ایران نخواهد بود. ایران سرزمینی خشک و کم آب است. ولی در طول تاریخ چند هزار ساله‌ی خود، با هوشمندی بر این معضل طبیعی چیره شده و این بار هم از این آزمایش بسیار بزرگ، پیروز بیرون خواهد آمد. آنچه در این آزمایش، مهم‌ترین و ارزشمندترین عنصر بشمار می‌آید، مشارکت صمیمانه کارشناسان ایرانی در تمام زمینه‌های مربوط به این پروژه است. ابر پروژه «امید ایران» اگر چه در اندیشه‌ی ققنوس شکل و پا گرفته ولی متعلق به همه ایرانیان و به ویژه اندیشمندان و کارشناسان ایرانی است و امید است که این افراد دانا، همکاران خود در ققنوس را در پیشبرد این پروژه‌ی ملی یاری دهند.

ایران بعد از پایان پروژه

